

Kilátások a szobámból. Sport utca

Tornyai Flóra

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar

Festőművész szak, 4. évf.

Ádám Zoltán, adjunktus

Az albérletemben a konyhában a kedvenc helyemen ülve a legkedvesebb kilátás tárul elém, amit valaha szobából láttam. Egy nagy panoráma, melyet az ablak foglal keretbe. Az előtérben állnak a méla gesztenyefák, melyek idő előtt lehullajtják leveleiket az aknázómoly kártevése miatt. Így már augusztusban, mikor még minden levél zöldell, a gesztenye az ablakunk előtt már vörösben izzik. Ez olyan szép volt, hogy le kellett rajzolni, sőt nem volt elég egyszer lefesteni, többször kellett, mert minden nap más volt, minden nap új volt, egyszer ködös, máskor napsütötte ragyogó.

Szerettem volna a hónapban minél többször megörökíteni ezt a látványt. Eleinte kis rajzokat készítettem, melyek mindegyike úgy készült, hogy kettő vagy három A/4-es méretű fénymásoló papírt összeragasztottam (a fénymásoló papír mindig kéznél van, és remekül hatnak rajta a színek), és különféle anyagokkal igyekeztem visszaadni az éppen új színekben pompázó tájat. A kis rajzokból készültek részletgazdagok és leegyszerűsített változatok is, attól függően, hogy mit szerettem volna hangsúlyozni: az időjárást, a színek különlegességét, a saját hangulatomat, vagy csak érdekelt, hogy milyen hatással vannak egymásra a különböző anyagok, pl. zsírkréta a grafit mellett, vagy a vízfestékre fröcskölt hipó, illetve készültek csupán színflekkekre egyszerűsített változatok.

A táj az ablakomtól távolodva a következő elemekből épül fel: gesztenyefasor a Sport utcában, mögötte egy nevesincs bekötő út, hátrébb egy mesterséges domb valamiféle körforgalom közepén, amögött a bekötő út másik fele, majd egy nagy völgy következik, mintha innen hordták volna a földet a körforgalomba – ez az a hely, ahol majdnem minden nap látok lovagolni egy kislányt; néha-néha felbukkan a ló fehér feje, kísérteties – majd parkoló következik, azután a távoli erdő, mögötte a város már kékbe merül, és végül az ég, amibe belelőgnak a gesztenyefák ágai. Ez a síkokra osztott látvány olyan, mint egy japán fametszet, előtérrel, a középtérrel és háttérrel, amit az ablak kerete vág ki. A táj monumentalitásából kiindulva elhatároztam, hogy elkészítem a kis rajzocskák monumentális másolatát. Olyan képet választottam felnagyításra, ami már önmagában is végtelenül egyszerű, sematikus, naiv - ami egy felnagyított kép esetében még szembetűnőbb - mert fontosnak tartottam, hogy a táj hangulatát, báját mutassam meg. Ez a kép az ég kékjére, a kesze-kusza erdő szürkéjére, a mesterséges dombra és a bekötő útra redukálódott; olyan módon, hogy mindezt a színflekkekre horizontálisan felosztott teret megtörjék a zöld villanypóznák, az utcalámpák és a gesztenyefák függőleges vonalai, illetve a faágak összevisszasága.

A pályamunka 10 db A/1-es méretű műszaki rajzlapra készült. A papírválasztásnál is a kis tervek vettem figyelembe, hisz azok sincsenek nemes papíron, mégis nagyon szerettem a műszaki rajzlap könnyűségét, kezelhetőségét és hajlékonyságát. Nagy méretben már természetesen fontos volt a tartás, de fontos volt az is, hogy a papíron az anyagok a „kicsi változathoz” hasonlóan

viselkedjenek, így döntöttem a dipa mellett. Végül ugyanúgy erősítettem őket össze tixóval, mint a kicsit.

A vázlatot 10 részre hajtogattam, így a nagy kép is 10 kisebb részből áll össze. Egyenként készültek, külön-külön felrögzítve a falra – így az elcsúszásokat is megengedtem magamnak – erre a hely hiánya miatt volt szükség, ez a technika alkalmas lett arra, hogy kis szobában készüljön el egy nagyméretű kép. Behajtogattam a vázlatot, hogy csak a másolandó felületet lássam, így mindig azt a részt figyeltem a kis lapon, amelyekkel éppen dolgoztam. Ahogy egyenként készítettem a darabokat, figyelmes lettem arra, hogy így laponként egy-egy külön kis világ bontakozik ki a lapokon. Nonfiguratív, minimalista képek, amik majd végül együtt adják ki a végső képet. Többször felmerült bennem a munka során, hogy nem áll majd össze, nem lesz jó. Alig vártam már a végső mozzanatot, az összeillesztést. Öröm volt látni, hogy a végső kép a kicsi felnagyított változata, és még izgalmas is, hogy pl. míg a fa törzse az egyik lapon világos barna vízfestékekkel festett, a másik lapon sötét olajpasztellel folytatódik. Érdekes játékok jöttek létre, így a kép közelről is élvezhető lett, amellett, hogy távolra komponáltam. A térhatást a különböző mélységűnek ható síkok okozzák, amik textúrájukban is különböznek a képeken. Az előtérben az olajpasztell dominál, a háttérben a ceruza, a középső részek a legfinomabbak, itt a vízfesték és az út helyén kihagyott fehér papír a meghatározó.

A kép jobb alsó részében áll egy épület, ez a régi egyetemi Testnevelés és Szabadidősport Központ elhagyatott épülete. Több szempontból is fontosnak találtam csupán jelzésértékű megmutatását. Egyrészt amikor kinézek az ablakomból, látom, hogy ez az épületrom semmi jelentőséggel nem bír, alig lehet észrevenni, legfőképp az elé omló gesztenyék miatt, de olyan szürke, olyan jelentéktelen, hogy a levélhullás után sem tud valamiért a táj részévé válni. Ez is egyfajta nem-hely¹, amely, bár régen fontos szerepet töltött be – az utca neve is innen ered – mára szerintem senki sem venné észre, ha egyik napról a másikra eltűnne, a múlt maradványa; hontalanok alvóhelye volt, mára már riasztóval védik tőlük az épületet. Azt gondoltam, hogy az én képeken sem kaphat nagyobb hangsúlyt az épület, mint amennyit a valóságban, de mégis fontos, hogy szerepeljen rajta.

A másik „jelentéktelen” rész itt maga a Sport utca, nem használja más, csak az átutazók, és az itt lakók, akik ezt az utcát használják lakásaik megközelítésére. Ennek az utcának a mentén nem épültek házak, csak udvarok vannak itt garázsokkal, azok sem közvetlenül az utca felé néznek; illetve további bekötő utak csatlakoznak hozzá.

A nem-helyek grandiózus terek, elhagyatott ember építette lényegtelenségek, amelyeket – mint ahogy a Sport utcát is – lehet szeretni, tudnak fontosak lenni. Bár itt nem takarítják olyan

1 Marc Augé, *Nem-helyek. Bevezetés a szürmodernitás antropológiájába*, kiadó: Műcsarnok Nonprofit Kft., 2012

sűrűn az utcákat, a plakátokat is ritkábban cserélik le, már ha lecserélik, és a gazdátlan betonoszlopoknak sincs szerepe már. Ezek mindig megbízhatóan olyanok, ahogy megszoktuk őket. Ugyanolyan ápoltak, vagy ápolatlanok, a fű mindig hosszú, a levelek mindig a járdán hevernek, a plakátok mindig le vannak tépve. Ez megbízhatóan mindig ilyen ezeken a helyeken, hiszen ki törődik velük? Kinek fontosak?

Senki sem mondaná szépnek, még csak érdekesnek sem ezeket, még az autók is csak hébe-hóba járnak erre naponta, itt nincs látnivaló, házak sem épültek az utak mellé; de én nap mint nap ezen járok végig, és ha kinézek az ablakomon, ezeket a helyeket látom. Szeretem és szépnek tartom ezt az utcát, a kilátást, amit nyújt, grandiózusnak. Az egyszerűségétől nagy. A hűségétől. Igyekeztem ezeknek a helyeknek a báját visszaadni, az intimitását, főként a növényvilágára koncentrálni. Egyáltalán megmutatni, hogy léteznek ezek a helyek, és fontosak is, méltók egy festményhez. Mert a maguk kis elhagyatott-elhanyagoltságában mind Pécs.